

nen niet tot waarachtige reformatie komt, zullen we met het probleem van de jeugdorganisatie blijven tobben. Nemen we de formulieren van onze kerk nog wel ernstig? Meenen we het, als we ons huwelijk kerkelijk laten inzegenen om zoo toch instemming te betuigen met het daar gelezen formulier en alles, wat er mee samenhangt? Er is voor ons gebeden, dat we onze kinderen GODVRUCHTIG zullen grootbrengen, tot eer van Gods heiligen Naam, tot opbouw ook van Zijn gemeente, tot verbreiding van Zijn heilig evangelie. Is het waar, dat bij den aanvang van ons huwelijk 't gebed heel de opvoeding in ons gezin bepaalt? Ik hoorde eens van een oud predikant: het ging over de vraag op welken tijd er gedoopt moest worden: de moeder er bij of niet; hij zei: „men maakt zooveel drukte over de vraag of de moeder er niet bij moet zijn in de kerk, als de kleine gedoopt wordt; het was beter, dat er wat meer drukte werd gemaakt over de vraag of de moeder er wel bij is, als ze 18 of 20 jaar geworden zijn, want dan is de belangstelling om er bij te zijn vaak heel wat minder in de praktijk!” Laat ons als ouders niet probeeren er ons hier af te maken met allerlei drogredeneeringen van geen tijd en geen bekwaamheid en de moeilijkheid in het gezinsverband, want we weten heel goed innerlijk, dat de Heere ons hier aan Zijn eischen houdt.

Welnu, hoe staat het met de catechisatie? Ik noem maar een paar dingen. Sta je er als dominee niet telkens weer versteld over, hoe gemakkelijk de ouders toestemming geven dat de kinderen wegblijven. Er is catechisatie b.v. tot kwart voor negen; een tante of een ander familielid is jarig: de catechisant kan niet komen, want hij moet toch gelukwensen en dat moet natuurlijk net op dat uur. Maar een voorbeeld: vele collega's kunnen dit voorbeeld met tal van andere aanvullen. De catechisatie staat bijna altijd bij de school achter: ik heb proefwerk; dus ik kan niet komen: stel je voor, een onvoldoende, hij of zij is toch al zoo zwak in dat vak: een beetje minder onderwijs in de belijdenis van de kerk of dat onderwijs op een bepaald punt onderbroken, dat is toch zoo erg niet. Dat is nog maar het bijwonen. Willen we eens gaan onderzoeken, hoeveel ouders belangstelling hebben voor de catechisatie: of er thuis wel eens gepraat wordt over datgene, wat daar besproken wordt, soms zulk een fijne gelegenheid om je kinderen geestelijk te benaderen!

Welnu: is het datzelfde niet, dat zich telkens weer wreekt, als het over de jeugdorganisatie gaat? Zijn de ouders in hun critiek soms niet feller dan de jeugd en dan doen ze natuurlijk niets om de zaak te verbe-

teren. Geven de ouders niet vaak zonder enig onderzoek gehoor aan de klachten en de critiek, waarmee de kinderen thuiskomen? Het is toch eigenlijk niets voor mijn zoon of dochter: die gevoelt zich daar niet thuis. Zelfs kan het gebeuren, dat het dan gaat over de kwestie van „stand” tusschen al die eenvoudige jongens en dienstmeisjes. Ja, stel je voor, daar samen mee de dingen van het Koninkrijk Gods onderzoeken. Het is al mooi, dat je er mee aan één avondmaalstafel zit. En, als je dan eens gaat onderzoeken naar het peil van de geestelijke kennis, dan valt het niet altijd ten nadeele van de „eenvoudigen” uit. We moeten deze dingen niet verdoezelen: die komen onder ons voor.

Komt ook onder onze gezinnen niet voor, dat zeggen: je behoeft toch niet altijd over de kerk en die onderwerpen van den kerkstrijd te spreken en men bedoelt dan eigenlijk, dat men er liever nooit over praat. Men heeft eenvoudig geen belangstelling. Men gaat des Zondags in sleur naar de kerk, maar men wil in zijn leven niet onrustig gemaakt zijn met al die „geestelijke aangelegenheden”. Als de ouders er zoo tegenover staan, dan zullen ze toch wel weinig belangstelling hebben voor het feit, dat hun kinderen in de voorzeide leer onderwezen worden. Men is dan verbaasd, dat op den duur men opmerkt, dat de kerkelijke belangstelling bij de kinderen gaat ontbreken.

Daarom is het goed, dat de ouders deze dingen overwegen. En terwijl ik dit zit te schrijven, voel ik het machteloze van het geval: immers, de ouders, die dit lezen, die hebben het het allerminste noodig. Waar „De Reformatie” gelezen wordt, niet, waar men een abonnement heeft, maar waar gelezen wordt, daar is het vaak nog wel in orde. Er zijn er zoo geweldig veel, die willen dat niet: kerkelijke bladen lezen, wat heb je er allemaal aan. Daarom: de moeilijkheden zijn hier niet eenvoudig opgelost. Ik weet het wel: niet meelevende ouders hebben soms zeer meelevende kinderen tot hun beschaming, maar dat zijn de uitzonderingen. De ouders zullen er van overtuigd zijn, dat ook wat het leven van hun kinderen aangaat, het woord van Christus geldt: wat baat het een mensch, dat je de geheele wereld gewint en je lijdt schade aan je ziel? Wat baat het, dat je er voor hebt kunnen zorgen, dat ze een prachtige positie in de maatschappij vinden en ze beteekenen mee door de geestelijke lakshheid van de ouders in het Koninkrijk Gods niets. Wat baat het, als de patroon zegt: ik heb aan uw zoon of dochter een beste kracht en de Koning der kerk moet wel gewagen van een nuttelooze en lui dienstknecht in Zijn rijk, die straks buitengeworpen wordt zonder het loon,

dat weggelegd is voor de gehoorzame en getrouwe dienstknechten, -meisjes? Is de vrucht van onze opvoeding, dat onze kinderen dienstbaar zijn aan den opbouw van Zijn kerk?

Moet nog veel gezegd over het belang van de jeugdorganisatie in deze dingen? Natuurlijk, ik weet het wel: de jeugdorganisatie zal steeds meer aan haar doel moeten gaan beantwoorden. We hebben een methodiek-commissie en daar wordt veel werk van gevraagd om het werk vruchtbaar te doen zijn — het is nog een zoeken en tasten naar den weg. We zijn het eens over de doelstelling. We moeten terug naar het Woord, naar de uitwerking voor de onderscheiden levensstadiën; och, wat kan hier het jeugdwerk niet geweldig veel beteekenen. Wat zou het fijn zijn, als we hier meer steun hadden van de ouders, wier kinderen het geldt. Ze hooren de reacties van de jeugd.

Meeleven is ook opmerkelijk maken op fouten en oneffenheden. Wat zou het voor onze jonge menschen fijn zijn, als de ouders eens kwamen kijken als echt belangstellenden met een warm hart voor de jeugd om hen te helpen de juiste wegen te vinden. Wat zou het fijn zijn, als de jonge menschen gevoelden: onze ouders, ze staan hier achter.

Ik heb deze regels geschreven, omdat ik er van overtuigd ben, ook wat deze dingen betreft, dat het altijd weer vanuit de gezinnen zal moeten beginnen. Als men daar meer leert leven naar het Woord, als daar het Woord meer beslag krijgt en gaat leggen op het leven in al zijn verbanden en verhoudingen, als daar de geestelijke dingen van het Koninkrijk Gods meer in het middelpunt van het gezinsleven komen te staan, dan, maar ook dan alleen zal de jeugdorganisatie van de reformatie van het gezinsleven de rijke vrucht plukken. Dan zal er ook de wisselwerking zijn: de jonge menschen, die zelf de vreugde en den zegen van de jeugdorganisatie hebben ondervonden, zullen dat ook openbaren in het gezinsleven. Ik heb Jan Schouten vaak hooren spreken met enthousiasme over het jeugdwerk: hij heeft dan ook zelf van dat alles den rijken zegen gevonden in zijn leven en het is daarom ook zoo jammer, dat hij den ouden Bond van Vonkenberg in zijn belangstelling heeft losgelaten en zich verkocht heeft aan een Bond, die bezig is hoe langer hoe meer het werk van Vonkenberg los te laten en waar de studie van de beginselen en het onderzoek van Gods Woord — de oorspronkelijke opzet en bedoeling — hoe langer hoe meer door andere dingen wordt verdrongen. Dat de ouders toezien, wat er in dezen tijd met hun kinderen gebeurt. Dat het niet

POPULAIR-WETEN - SCHAPPELUKE SCHETSEN

OM HET HART DER REFORMATIE. XVI.

Het woord bevat alle beloften Gods, en het geloof neemt ze alle aan. De inhoud van het woord is Christus, de gansche Christus.....

Dr H. Bavinck.

DE BOODSCHAP VAN WORMSER.

We gaan met volle aandacht luisteren naar de klare boodschap, welke Wormser in den broederstrijd der Afscheidenen liet hooren. Ik ben er van overtuigd, dat de lezers, als ze alles rustig in zich opnemen, verbaasd zullen staan over de bezonnen wijsheid, welke deze juist dertig jaar oude kantoorklerk-ouderling ten beste gaf.¹⁾

Wormser's, door Scholte uitgegeven, verhandeling verscheen in den vorm van een „open brief”, welke tot opschrift heeft: Brief aan den Eerw. Ouderling D. D. Drukker over deszelfs korte verklaring van den kinderdoop. Zijn betoog is dus een brok polemiek, maar — van de allerbeste soort! Ik zal, vooral ook omdat dit geschriftje van Wormser uiterst zeldzaam voorkomt, wat royaler citeeren dan voor ons betoog strikt noodzakelijk is.

Op de volgende, fijn gevoelde en keurig gestelde, wijze motiveert Wormser het opnemen van zijn pen: „Waarde Broeder! Bij het lezen van uwe Korte Verklaring van den Kinderdoop, in vragen en antwoorden, onlangs in het licht verschenen met eene voorrede van den Wel-erw. Da H. de Cock, zijn tegen vele uwer stellingen en redeneeringen onderscheidene bedenkingen bij mij

opgerezen. Indien dezelve van minder gewigt waren geweest, zou ik het zelf beter geoordeeld hebben, die aan u in het bijzonder en schriftelijk mede te deelen. De overweging echter, dat uw schrijven, door den druk openbaar gemaakt zijnde, zich in veler handen bevindt, heeft mij daarvan teruggehouden, omdat ik begreep, dat, indien mijne bezwaren gegrond mogten zijn, dezelve mede voor de bezitters van uw werke moesten verkrijgbaar gesteld worden. Ik vertrouw derhalve, dat gij, van mij eenen gedruken brief ontvangende, in deze mijne handelwijze geene onbescheidenheid omtrent uwen persoon zult vinden, vooral wanneer gij in aanmerking neemt, dat op mij, even als op u, de roeping en verpligting berusten, om zoo veel in mij is, te waken en mede te werken, dat geene verkeerde of ongegronde gevoelens omtrent de leer en praktijk van den H. Doop worden geleerd en voortgeplant.”²⁾

Vervolgens geeft Wormser met een paar trekken een teekening van de situatie en wel aldus:

„Reeds spoedig nadat de Heere Zijne Kerk bij vernieuwing in ons vaderland had openbaar doen worden, werden onder de geloovigen uiteenlopende gevoelens omtrent de praktijk des H. Doops opgemerkt, welke van tijd tot tijd blijken ook met de leer omtrent dit Sacrament in het naauwste verband te staan.”³⁾

Men ziet het voor de zooveelste maal: het ging in den twist der eerste Afscheidenen in de eerste plaats om de bediening, de praktijk van den doop.

Wormser is evenwel in het minst niet bezorgd over het gerezen verschil! Hij ontdekt er met name geen enkele instantie in, welke tegen de pas geschiedte afscheiding kan worden aangevoerd! Wie daaruit ook „ongunstige gevolgen omtrent onzen uitgang uit het Hervormde Kerkenootschap zou willen afleiden, of de toekomst donker tegemoet zien” — Wormser niet! Ik voor mij — zoo schrijft hij — „mag in het vaste vertrouwen verkeeren, dat ook deze broedersverschillen, hoedanige in de Kerk van den Heere CHRISTUS, door alle eeuwen heen, niet ongewoon waren, zullen moeten medewerken om het licht des Evangelies, dat zoo lang verborgen is geweest, op nieuw met kracht te voorschijn te doen komen. Ware de afscheiding slechts een strijd tusschen hetgeen in een' wetenschappelijke en godgeleerden zin, waarheid en onwaarheid is, het zoo mogelijk zijn dat wij van deze verschillen niets vernomen hadden. Maar juist omdat de afscheiding voorbereid werd en ontstond door de behoefte naar geestelijk voedsel; juist omdat zij, op sommige plaatsen meer, op andere minder, het ken-

merk van alle ware reformatie vertoont, ontstaat er een wrijving, verschil van meening en gevoelen, ja eenigermate botsing, bij hen die den Heere in opregtheid wenschen te dienen; want het beginsel van alle ware reformatie is: de dienst des Heeren bij vernieuwing in te rigten naar Zijn Woord; bestaande in rigtingen, praktijken en gewoonten daaraan te toetsen, en hetgeen daarmede strijdt te verwerpen of te herstellen.”⁴⁾

Na deze fijne omschrijving van het wezen van alle reformatie wijst Wormser de oorzaak van de meeningsverschillen aan, de perspectieven welke een goede behandeling daarvan openen en de wijze waarop dit zal moeten geschieden.

„Het laat zich gemakkelijk begrijpen — zoo lezen we — dat na een tijdperk van ongeloof en diep verval der godsdienst, zich omtrent de herstelling der Kerk in sommige opzichten verschil van meening en gevoelen vertoonen moest, ook bij hen, die anders hetzelfde geloof deelachtig zijn, en zuiver gevoelen en belijden wat de grondwaarheden des Christendoms betreft. Eene nadere ontwikkeling en openhartige blootlegging der gronden van verschillende zijden, zoo die het gevolg zijn van een eerbiedig onderzoek des Woords en van een kinderlijk afhangen van de leerling en leiding des Heiligen Geestes, kan dan ook door de genade des Heeren een gezegend uitwerksel hebben. Daarvan kan, gelijk ik hoop en vertrouw, het gevolg zijn, dat het gewigtige leerstuk des H. Doops, waaromtrent sedert eene reeks van jaren, zoo veel duisterheid, slordigheid en ontrouw geheerscht hebben, bij vernieuwing beter gekend en getrouwer in beoefening gebragt wordt. Maar dit zal alleen dan het geval kunnen wezen, wanneer zij, die van elkander in dezen verschillen, staan naar de bewustheid des gemoeds, voor het aangezicht des Heeren, dat zij niet hunne eigene personen, hun eigen eer en gevoelen verdedigen, maar dat zij alleen bedoelen de waarheid voor te staan en aan het licht te brengen, en in eenvoudigheid des harten daardoor ook voor hunne broeders nuttig te zijn.”⁵⁾

En Wormser beëindigt de inleiding van zijn opstel met deze hartelijke aanspraak tot Drukker:

„Ik verlang dan ook, waarde Broeder! dat gij de volgende aanmerkingen op uw werk uit dit oogpunt zult beschouwen, en dat alle verdenking van mijne bedoelingen, zoo die in uw hart mogten oprijzen, door u zullen worden tegengegaan. Ik voor mij, wensch niets anders, dan mijn gevoelens zoodanig voor te dragen, dat het blijkt dat hetzelfde de leer is van Gods Woord, en overeenstemt met de Belijdenisschriften onzer Kerk.

²⁾ pag. 1. ³⁾ pag. 2.

⁴⁾ pag. 2. ⁵⁾ pag. 3.

aan hen in den H. alles de en Meis zijn.

HOMI

I.

Lezer,

Als de

dit moe

er baver

niet Hom

niet hee

schrijven

dan moe

mes. En

lende me

Maar

advies h

drukker

Dit La

Daar

Dat was

schoolest

strijd oo

strijd be

het Gerv

Gereform

te winne

examen

In dit o

leerd. D

liet de l

een proc

en torpe

en arbe

zee-slag

naten w

winkel.

Ik ma

wij ma

zijn in b

Woord,

beoefent

opmerke

ijver aa

maar al

van deg

zeer gel

eenighe

danig w

vroegere

belijden

nig zij

door Go

legenhe

Deze

de vade

De bes

geene z

ven, eve

deling t

aanbied

bedekke

het zij

zal.

Mocht

over de

al het

sproken

om dag

dingen

woordig

len op

die bij t

spraken

ligmake

van dez

ren bet

formeer

te laste

niet we

dikwijls

minkt,

worden,

sen der

⁶⁾ pag

H. P. S

voorzien

Gereform

sterdam

Golverdi